

หลักสูตรนอกกะลา
สำหรับเด็กอายุ -25 ปี
พุทธศักราช 2561

ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2560
โรงเรียนบ้านนาภิวัฒน์
ตำบลหนองปรือ อำเภอนหนองปรือ

จังหวัดกาญจนบุรี

คำนำ

หลักสูตรนอกกะลา ระดับปฐมวัยของโรงเรียนบ้านนาภิวัฒน์ จัดทำจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๐ แต่ปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่นและผู้ปกครองนักเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามความเชื่อที่ว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนหากลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ดังนั้นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กเน้นการจัดกิจกรรมแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก มีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เด็กได้เรียนรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและได้รับการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ขอขอบคุณคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา คณะครูระดับปฐมวัยผู้ปกครองชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ให้ความร่วมมือดำเนินการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนบ้านนาภิวัฒน์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๐ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

หน้า

1	ปรัชญา วิสัยทัศน์	1
1	พันธกิจ เป้าหมาย	1
1	มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	
2-8	โครงสร้างหลักสูตร	
9	สาระการเรียนรู้รายปี	
10-24	สาระที่ควรรู้	
25-28	การจัดประสบการณ์	
28-30	สื่อและแหล่งเรียนรู้	
30-32	การประเมินพัฒนาการ	
32-36		

ปรัชญา

การศึกษาโดยการลงมือปฏิบัติจริงเป็นการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์

วิสัยทัศน์

ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำอย่างมีความสุขเต็มศักยภาพ
เป็นคนดีและคนเก่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและกลมกลืนกับ
ธรรมชาติสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม
ภูมิปัญญา สำนึกในความเป็นพลเมืองดีกินอยู่อย่างพอเพียง

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านคือด้านร่างกายด้านอารมณ์-จิตใจ
ด้านสังคมและด้านสติปัญญาให้
เหมาะสมตามวัย
๒. ส่งเสริมสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดีให้กับเด็ก

๓. ส่งเสริมพัฒนาจริยธรรมคุณธรรมและศิลปะวัฒนธรรมโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นและรักษาสังแวดล้อม
๔. ส่งเสริมการสร้างพื้นฐานชีวิตและอุปนิสัยที่มั่นคงเข้มแข็งสร้างบุคลิกและอุปนิสัยที่ดีงาม
๕. ระดมทรัพยากรจากชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สู่มาตรฐาน
๖. จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
๗. ส่งเสริมบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีความรู้ในทุกๆด้าน

เป้าหมาย

โรงเรียนอนุบาลบ้านนาพัฒนาบริหารจัดการการศึกษาตามพันธกิจ โดยมีเป้าหมายปลูกฝังนักเรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้ง๔ด้านที่เหมาะสมตามวัย
๒. เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรงและสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
๓. เพื่อให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีการพัฒนานักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ
๔. เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และดำรงชีวิตแบบวิถีไทยอยู่อย่างพอเพียงในสังคมได้อย่างปกติสุข
๕. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตประจำวัน
๖. เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และ สุขนิสัยที่ดี 1

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3ปี-2	อายุปี 4-3	อายุ 5ปี-4
น้ำหนักส่วน 1.1 สูงตามเกณฑ์	- น้ำหนักและ ส่วนสูงตาม เกณฑ์ของกรม อนามัยเส้นรอบ ศีรษะตามเกณฑ์	น้ำหนักและ - ส่วนสูงตาม เกณฑ์ของกรม อนามัยเส้นรอบ ศีรษะตามเกณฑ์	น้ำหนักและ - ส่วนสูงตาม เกณฑ์ของกรม อนามัยเส้นรอบ ศีรษะตามเกณฑ์
มีสุขภาพ 1.2 อนามัยสุขนิสัยที่ ดี	ยอมรับ - ประทานอาหารที่ มีประโยชน์และ ดื่มน้ำสะอาด พักผ่อนให้ - เพียงพอ ออกกำลังกาย - สม่ำเสมอ	ยอมรับ - ประทานอาหารที่ มีประโยชน์และ ดื่มน้ำสะอาด ด้วยตนเอง รู้จักล้างมือโดย - มีผู้ชี้แนะ พักผ่อนเป็น - เวลา ออกกำลังกาย - เป็นเวลา	ยอมรับ - ประทานอาหาร ครบ 5 หมู่และ ดื่มน้ำสะอาดได้ ด้วยตนเอง รู้จักล้างมือด้วย - ตนเอง - พักผ่อนเป็น เวลา ออกกำลังกาย - เป็นเวลา
รักษาความ 1.3 ปลอดภัยของ ตนเองและผู้อื่น	เล่นและทำ- กิจกรรมอย่าง ปลอดภัยและ ระมัดระวัง	เล่นและทำ- กิจกรรมอย่าง ปลอดภัยด้วย ตนเอง	เล่นและทำ- กิจกรรมอย่าง ปลอดภัยและ ปฏิบัติกับผู้อื่น อย่างระมัดระวัง

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้ดี
คล่องแคล่ว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3ปี-2	อายุปี 4-3	อายุ 5ปี-4
การ 2.1 เคลื่อนไหว ร่างกาย คล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์ และทรงตัวได้	เดินที่ราบตาม - แนวได้โดยมี ผู้ใหญ่แนะนำ กระโดดสองขา - ได้ - วิ่งตามแนวที่ กำหนดได้ รับลูกบอลได้ - โดยใช้มือและ ลำตัว	เดินที่ตามแนว - เองได้ กระโดดสองขา - ได้โดยไม่เสีย การทรงตัว วิ่งซิกแซกไป - มาได้ รับลูกบอล - ด้วยมือทั้งสอง ข้างได้	เดินต่อเท้าได้ - กระโดดสองขา - ได้และกระโดดขา เดียวได้โดยไม่ เสียการทรงตัว - วิ่งซิกแซกไป มาได้อย่าง คล่องแคล่ว รับลูกบอลที่ - กระดอนลงพื้น ได้
ตา-ใช้มือ 2.2 ประสานสัมพันธ์ กัน	ใช้กรรไกรได้ - ถูกวิธีโดยมี ผู้ใหญ่ให้คำ แนะนำ เขียนรูป - วงกลมได้ตาม แบบที่กำหนด	ใช้กรรไกรตัด - ตามแนวที่ กำหนดได้ เขียนรูป - สี่เหลี่ยมตาม แบบได้ กระฉับกระเฉง - ไม่อยู่นิ่ง	ใช้กรรไกรตัด - ตามรูปภาพที่ กำหนดได้ เขียนรูป - สามเหลี่ยมได้ อย่างชัดเจน มี มุมที่ชัดเจน ใช้กล้ามเนื้อ - เล็กได้ดีมีการ ยึดกล้ามเนื้อได้ อย่าง คล่องแคล่ว

มาตรฐานที่ มีสุขภาพจิตที่ดีและมีความสุข 3

๖ . ๕	สภาพที่พึงประสงค์
-------	-------------------

ตัวบ่งชี้	อายุ 3ปี-2	อายุปี 4-3	อายุ 5ปี-4
แสดง 3.1 อารมณ์ได้อย่าง เหมาะสม	แสดงอารมณ์ - ตามความรู้สึก	แสดงอารมณ์ - ได้เหมาะสม ของสถานการณ์	แสดงอารมณ์ - ได้สอดคล้องกับ สถานการณ์ได้ เหมาะสม
มีความรู้สึก 3.2 ที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น	กล้าพูด กล้า - แสดงออก	แสดงออก - อย่างเหมาะสม - รู้จักชื่นชม ความสามารถ และผลงานของ ตนเองและผู้อื่น	กล้าพูด กล้า - แสดงออก แสดงออกอย่าง เหมาะสม ยึดตนเองเป็น - ศูนย์กลางน้อย ลง

4

มาตรฐานที่ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะและการเคลื่อนไหว 4

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3ปี-2	อายุปี 4-3	อายุ 5ปี-4

สนใจ 4.1 มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะดนตรี และเคลื่อนไหว	สนใจเข้าร่วม - กิจกรรมและสร้างผลงานด้านศิลปะ สนใจเข้าร่วม - กิจกรรม และแสดงออกผ่านเสียงเพลง สนใจ ปฏิบัติ - กิจกรรม เคลื่อนไหว	สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านศิลปะ สนใจเข้าร่วม - กิจกรรม และแสดงออกตามกิจกรรมด้านดนตรี สนใจเข้าร่วม - ปฏิบัติกิจกรรมและชื่นชมความสามารถด้านการเคลื่อนไหว	สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมสร้างผลงานชื่นชมและภาคภูมิใจในงานศิลปะ บอกชื่อผลงานได้ชัดเจนขึ้น สนใจเข้าร่วม - กิจกรรม และแสดงออกตามกิจกรรมด้านดนตรีด้วยมีท่าทางประกอบสนใจเข้าร่วม - อย่างมีความสุขสามารถเคลื่อนไหวร่างกายประกอบท่าทางตามเสียงดนตรีตามจังหวะได้
---	---	---	---

มาตรฐานที่ 5 มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 2-3 ปี	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี
5.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	5.1.1 สวมเสื้อผ้าโดยมีผู้ช่วยเหลือ	5.1.1 แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ	5.1.1 แต่งตัวด้วยตนเอง
	5.1.2 รับประทานอาหารโดยมีผู้ช่วยเหลือ	รับ 5.1.2 รับประทานอาหารด้วยตนเอง	รับ 5.1.2 รับประทานอาหารด้วยตนเอง

	5.1.3 ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมโดยมีผู้ ช่วยเหลือ	5.1.3 ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมโดยมี ผู้ช่วยเหลือ	5.1.3 ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมด้วย ตนเอง
5.2 มีวินัยใน ตนเอง	5.2.1 เก็บของ เล่นของใช้เข้าที่ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	เก็บของ 5.2.1 เล่นของใช้เข้าที่ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	5.2.1 เก็บของ เล่นของใช้เข้าที่ ด้วยตนเอง
5.3 ประหยัด และพอเพียง	5.3.1 ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่าง ประหยัดโดยมีผู้ ชี้แนะ	5.3.1 ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่าง ประหยัดโดยมี ผู้ชี้แนะ	5.3.1 ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่าง ประหยัดและพอ เพียงด้วย ตนเอง

5

มาตรฐานที่ 6 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 2-3 ปี	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี
6.1 ดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	6.1.1 มีส่วนร่วม ดูแลรักษา ธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	6.1.1 มีส่วน ร่วมดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเมื่อ มีผู้ชี้แนะ	6.1.1 มีส่วน ร่วมดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมด้วย ตัวเอง
	6.2.1 ทิ้งขยะให้ ถูกที่โดยมีผู้ ชี้แนะ	6.2.1 ทิ้งขยะ ให้ถูกที่ด้วย ตนเอง	6.2.1 ทิ้งขยะ ให้ถูกที่ด้วย ตนเอง
6.2 มีมารยาท ตามวัฒนธรรม ไทย และรักษา ความเป็นไทย	6.2.1 ปฏิบัติตน ตามมารยาท ไทยโดยมีผู้ ชี้แนะ	6.2.1 ปฏิบัติตน ตามมารยาท ไทยโดยมีผู้ ชี้แนะ	6.2.1 ปฏิบัติ ตนตามมารยาท ไทยด้วยตนเอง
	.6.22 กล่าวคำ ขอบคุณและ ขอโทษเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	กล่าวคำ 6.2.2 ขอบคุณและ ขอโทษเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	6.2.2 กล่าวคำ ขอบคุณและ ขอโทษด้วย ตนเอง

	.6.23 หยุดยืน เมื่อได้ยินเสียง เพลงชาติไทย โดยมีผู้ชี้แนะ	หยุดยืน 6.2.3 ตรงเมื่อได้ยิน เสียงเพลงชาติ ไทย	6.2.3 หยุดยืน ตรงและร่วมร้อง เพลงชาติไทย
--	--	---	--

6

มาตรฐานที่ 7 มีความรู้และทักษะเบื้องต้น

มาตรฐานที่ 6 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 2-3 ปี	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี
6.1 ดูแลรักษา ธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อม	6.1.1 มีส่วนร่วมดูแล รักษาธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	6.1.1 มีส่วนร่วมดูแล รักษาธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	6.1.1 มีส่วนร่วมดูแล รักษาธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมด้วยตัวเอง
	6.2.1 ทั้งขยะให้ถูกที่ โดยมีผู้ชี้แนะ	6.2.1 ทั้งขยะให้ถูกที่ ด้วยตนเอง	6.2.1 ทั้งขยะให้ถูกที่ ด้วยตนเอง
6.2 มีมารยาทตาม วัฒนธรรมไทย และ รักษาความเป็นไทย	6.2.1 ปฏิบัติตนตาม มารยาทไทยโดยมีผู้ ชี้แนะ	6.2.1 ปฏิบัติตนตาม มารยาทไทยโดยมีผู้ ชี้แนะ	6.2.1 ปฏิบัติตนตาม มารยาทไทยด้วยตนเอง
	6.2.2 กล่าวคำขอบคุณ และขอโทษเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	6.2.2 กล่าวคำขอบคุณ และขอโทษเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	6.2.2 กล่าวคำขอบคุณ และขอโทษด้วยตนเอง
	6.2.3 หยุดยืนเมื่อ ได้ยินเสียงเพลงชาติ ไทย โดยมีผู้ชี้แนะ	6.2.3 หยุดยืนตรงเมื่อ ได้ยินเสียงเพลงชาติ ไทย	6.2.3 หยุดยืนตรงและ ร่วมร้องเพลงชาติไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 2-3ปี	อายุ3-4ปี	อายุ4-5ปี
7.1 มีทักษะในการสื่อสาร	บอก/เล่า/ถ่ายทอดความต้องการ ความรู้สึกของตนเองได้และถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อื่นรับรู้หรือเข้าใจโดยมีผู้ชี้แนะ	บอก/เล่า/ถ่ายทอดความต้องการ ความรู้สึกของตนเองได้และถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อื่นรับรู้หรือเข้าใจด้วยตนเอง	บอก/เล่า/ถ่ายทอดความต้องการ ความรู้สึกของตนเองได้และถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อื่นรับรู้หรือเข้าใจด้วยตนเองได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย
7.2 มีทักษะในการสังเกตและสำรวจ	ใช้การสังเกตและสำรวจเพื่อบอกลักษณะ และคุณสมบัติของสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนได้บ้าง	ใช้การสังเกตและสำรวจเพื่อบอกลักษณะและคุณสมบัติของสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนได้	ใช้การสังเกตและสำรวจเพื่อบอกลักษณะและคุณสมบัติของสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม
7.3 เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ	นำความรู้และทักษะต่างๆไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	นำความรู้และทักษะต่างๆไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง	นำความรู้และทักษะต่างๆไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

มาตรฐานที่ 8 มีความสนใจใฝ่รู้รักการอ่านและพัฒนาตนเอง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 2-3ปี	อายุ3-4ปี	อายุ4-5ปี

8.1 รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผลและมีความสนใจใฝ่รู้	รู้จักตั้งคำถามในสิ่งที่ยากรู้ แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการต่างๆและร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้วยตนเองได้บางครั้ง	รู้จักตั้งคำถามในสิ่งที่ยากรู้ แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการต่างๆและร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้วยตนเองได้	รู้จักตั้งคำถามในสิ่งที่ยากรู้ แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการต่างๆและร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้วยตนเองได้ถูกต้อง
8.2 มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวและสนุกกับการเรียนรู้	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวด้วยตนเองด้วยความเต็มใจ	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวด้วยตนเองด้วยความเต็มใจและสนุกกับการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 9 มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 2-3ปี	อายุ3-4ปี	อายุ4-5ปี

9.1 เรียนรู้และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับวัย	แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้โดยการลองผิดลองถูก(เช่น สวมรองเท้า ดึงกระดุมเสื้อ)	แก้ปัญหาโดยใช้อุปกรณ์ช่วยเช่น ใช้ไม้เขี่ยสิ่งของที่เอื้อมไม่ถึง	แก้ปัญหาได้หลายวิธีและรู้จักเลือกวิธีที่เหมาะสม
9.2 เปรียบเทียบแยกแยะความเหมือนความแตกต่าง	จัดกลุ่มสิ่งของตามประเภทโดยใช้เกณฑ์เดียวในการจัด เช่น ตามสี รูปร่าง ขนาด	จัดกลุ่มสิ่งของตามประเภทลักษณะ2 เกณฑ์ เช่น จำแนกตามสีและรูปร่าง	บอกได้ว่าสิ่งที่เห็น2อย่างเหมือนและแตกต่างกันอย่างไรเช่น สุนัข2ตัวเป็นคนละพันธุ์กัน

โครงสร้างหลักสูตร

การจัดเวลาเรียน

โรงเรียนบ้านนาวิวัฒน์ได้กำหนดการสร้างหลักสูตรเพื่อบริหารการจัดการเรียน โดยกำหนดการเรียนตามวัตถุประสงค์ของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจะไม่มีมีการปิดภาคเรียน โดยมีเวลาเรียนรวมทั้งปี การศึกษาจำนวน๒๔๐วันแต่เนื่องจากการนับเวลาเรียนในช่วงวันหยุด สัปดาห์ละ๕วันหยุดเรียนวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์จะเหลือเวลาเรียนจำนวน๒๔๐วันแบ่งเป็น๓ภาคเรียนต่อ๑ปีการศึกษาใน๑ภาคเรียน กำหนดเวลาเรียนภาคเรียนละ๔เดือนในแต่ละวันจะใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า๕ชั่วโมง โดยสามารถปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ตารางกำหนดเวลาเรียน

ภาคเรียน	จำนวนวัน	จำนวนสัปดาห์	ช่วงเดือน
ภาคเรียนที่ ๑	๘๐ วัน	๑๖ สัปดาห์	พ.ค. - ส.ค.
ภาคเรียนที่ ๒	๘๐ วัน	๑๖ สัปดาห์	ก.ย. - ธ.ค.
ภาคเรียนที่ ๓	๘๐ วัน	๑๖ สัปดาห์	ม.ค. - เม.ย.

สาระการเรียนรู้รายปี

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 2-3 ปี

ด้านร่างกาย

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1.ด้านร่างกาย	มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี	ตัวบ่งชี้ที่1.1 มีร่างกายสมส่วน	น้ำหนักส่วนสูงและเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	น้ำหนักส่วนสูงและเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	น้ำหนักส่วนสูงและเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์
		ตัวบ่งชี้ที่1.2 มีร่างกายแข็งแรง	มีภูมิคุ้มกันด้านทานในร่างกายนไม่ป่วยบ่อย ชับถ่ายเป็นเวลา	1.อาหารที่มีประโยชน์ 2.พักผ่อนให้เพียงพอ 3.มีร่างกายที่สะอาด	1.ปฏิบัติตามสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี
	มาตรฐานที่ 2 มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง ใช้ได้ดี มีความคล่องแคล่ว	ตัวบ่งชี้ที่2.1 เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องแคล่ว	1.เดินได้โดยไม่ล้ม 2.กระโดดได้โดยเท้าสองข้างพื้น 3.วิ่งช้าๆได้	1.ความปลอดภัย 2.การออกกำลังกาย	1.ปฏิบัติตามสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน

		ตัวบ่งชี้ ที่ 2.2 การ ประสาน สัมพันธ์ ระหว่าง มือ-ตาได้ เหมาะสม ตามวัย	1.จับสี เทียนแล้ว ลากเส้น ขีดเขียน บน กระดาษ ได้ 2.ร้อย ลูกปัด ขนาด ใหญ่ได้	1.ความ ปลอดภัย 2.การ ออกกำลังกาย 3.ความ สะอาด	1.ปฏิบัติ ตนตาม สุขอนามัย และสุข นิสัยที่ดี ในกิจวัตร ประจำวัน
--	--	--	---	--	--

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 2-3 ปี
ด้านอารมณ์จิตใจ

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่ พึง ประสงค์	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ ควรรู้	ประสบกา รณ์สำคัญ
	มาตรฐาน ที่ 3 มี สุขภาพ จิตดีและมี ความสุข	ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 แสดงออก มาทาง อารมณ์ได้ อย่าง เหมาะสม	เริ่ม แสดงออก ทาง อารมณ์ได้	การแสดง ความรู้สึก ในทางที่ดี	การแสดง ความรู้สึก ด้วย ท่าทาง

๒.ด้าน
อารมณ์
จิตใจ

		ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มี ความรู้สึก ที่ดีต่อ ตนเอง และผู้อื่น	กล้าพูด กล้า แสดงออก	กล้าพูด เหมาะสม ตามวัย	การ แสดงออก อย่าง สนุกสนาน
			แสดง ความ พอใจใน ผลงาน ของ ตนเอง	เริ่ม แสดงออก ทางด้าน อารมณ์	การ แสดงออก อย่าง สนุกสนาน และเรื่อง ราวต่างๆ ที่ สนุกสนาน
	มาตรฐาน ที่ 4 ชื่นชมและ แสดงออก ทางศิลปะ ดนตรี และการ เคลื่อนไหว	ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 มี ความสุข และ แสดงออก ผ่านงาน ศิลปะ ดนตรี และการ เคลื่อนไหว	สนใจมี ความสุข ในการ ปฏิบัติ งานศิลปะ	การ ปฏิบัติ กิจกรรม	การชื่นชม และ สร้างสรรค์ ผลงาน
		ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 สนใจ มีความ สุข แสดงออก ผ่านเสียง ดนตรี	มีความ สุขในการ เคลื่อนไหว	การ เคลื่อนไหว ประกอบ ดนตรี	การ แสดงออก โต้ตอบ เสียง ดนตรี

		ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/ เคลื่อนไหว ประกอบ เพลง จังหวะ และดนตรี	สนใจและ มีความสุขกับเสียงเพลง เสียงดนตรี	การปฏิบัติตนในการแสดงออก	การเลียนแบบท่าทางประกอบเพลง
--	--	--	--	--------------------------	-----------------------------

12

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็ก 23- ปี
ด้านสังคม

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
			2-3 ปี	สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	มาตรฐานที่มีทักษะ 5 ชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ช่วย 5.1 เหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	สวม 5.1.1 เสื้อผ้าโดยมีผู้ช่วยเหลือ 5.1.2 รับประทานอาหารโดยมีผู้ช่วยเหลือ ใช้ 5.1.3 ห้อยน้ำห้อยสวมโดยมีผู้ช่วยเหลือ	-การเรียนรู้ตัวเองในเรื่องการแต่งตัว -การช่วยเหลือตนเองในการรับประทานอาหาร -การเรียนรู้การให้ห้อยน้ำห้อยสวม	-การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน -การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี -การปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
		มีวินัยใน 5.2 ตนเอง	เก็บ 5.2.1 ของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ	-การเรียนรู้การเก็บ	

๓.ด้าน สังคม	มาตรฐานที่ 6 รัก ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความ เป็นไทย	ประหยัด 5.3 และพอเพียง	ใช้ 5.3.1 สิ่งของเครื่อง ใช้อย่าง ประหยัดโดย มีผู้ชี้แนะ	ของเขาท -การใช้ สิ่งของ อย่าง ประหยัด	
		6.1 ดูแล รักษา ธรรมชาติ และสิ่ง แวดล้อม	6.1.1 มี ส่วนร่วม ดูแลรักษา ธรรมชาติ และสิ่ง แวดล้อม เมื่อมีผู้ ชี้แนะ 6.1.2 ทิ้ง ขยะให้ถูก ที่โดยมีผู้ ชี้แนะ	-ธรรมชาติ รอบตัวสิ่งมี ชีวิตและสิ่ง ไม่มีชีวิต -สิ่ง แวดล้อม ธรรมชาติ รอบตัว -เรียนรู้การ ทิ้งขยะให้ ถูกที่ -เรียนรู้การ แสดงความ เคารพ -เรียนรู้ที่จะ กล่าวคำ ขอบคุณ และขอโทษ	-การเล่น การ ทำงาน ร่วมกัน -การ ปฏิบัติ กิจวัตร ประจำวัน -การเล่น และปฏิบัติ -การ ปฏิบัติตน ตาม วัฒนธรรม ท้องถิ่นที่ อาศัยและ ประเพณี ไทย
		6.2 มี มารยาท ตาม วัฒนธรรม ไทย และ รักษาความ เป็นไทย	ปฏิบัติ 6.2.1 ตนตาม มารยาทไทย โดยมีผู้ชี้แนะ กล่าว 6.2.2 คำขอบคุณ และขอโทษ เมื่อมีผู้ชี้แนะ หยุด 6.2.3 ยืนเมื่อได้ยิน เสียงเพลง ชาติไทย โดยมีผู้ชี้แนะ		

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 2-3 ปี ด้านสติปัญญา

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่ พึง ประสงค์ อายุ 2-3 ปี	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ ควรเรียน รู้	ประสพก การณ์ สำคัญ

๔.ด้าน สติ ปัญญา	มาตรา ฐานที่ 7 มีความรู้ และทักษะ เบื้องต้น	7.1 มี ทักษะใน การ สื่อสาร	บอก/เล่า/ ถ่ายทอด ความ ต้องการ ความรู้สึก ของ ตนเองได้ และ ถ่ายทอด เรื่องราว ให้ผู้อื่น รับรู้หรือ เข้าใจ โดยมีผู้ ชี้แนะ	บอก/เล่า/ ถ่ายทอด ความ ต้องการ ความรู้สึก ของ ตนเองได้ และ ถ่ายทอด เรื่องราว ให้ผู้อื่น รับรู้หรือ เข้าใจ ด้วย ตนเอง อย่างถูก ต้อง	สนทนา โต้ตอบ เป็นคำ สั้นๆได้
		7.2 มี ทักษะใน การ สังเกต และ สำรวจ	ใช้การ สังเกต และ สำรวจ เพื่อบอก ลักษณะ และ คุณสมบัติ ของสิ่ง แวดล้อม ภายใน และ ภายนอก โรงเรียน ได้บ้าง	บอก ลักษณะ และ คุณสมบัติ ของสิ่ง ต่างๆที่ เกิดจาก การเรียนรู้ จากการ สังเกต และ สำรวจได้	การคิด เชื่อมโยง ความ สัมพันธ์ ต่างๆ การคิด แก้ ปัญหา เปรียบเทียบ ความ เหมือน ความ แตกต่าง

		7.3 เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ	นำความรู้และทักษะต่างๆไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	นำความรู้และทักษะต่างๆไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง	มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ การคิด และการใช้ภาษา
--	--	-----------------------------------	--	--	--

14

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ อายุ 2-3 ปี	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	มาตรฐานที่8 มีความสนใจใฝ่รู้รักการอ่านและพัฒนาตนเอง	8.1 รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผลและมีความสนใจใฝ่รู้	รู้จักตั้งคำถามในสิ่งที่อยากรู้ แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการต่างๆ และร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้วยตนเองได้บางครั้ง	รู้จักตั้งคำถามในสิ่งที่อยากรู้ แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการต่างๆ และร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	- มีความสนใจในการเรียนรู้ - ตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ

๔.ด้าน สติ ปัญญา		8.2 มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว และสนุกกับการเรียนรู้	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวด้วยความเต็มใจ และสนุกกับการเรียนรู้	- มีความสนใจในการทำกิจกรรมต่างๆ -สร้างผลงานตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของตนเองได้
	มาตราฐานที่ 9 มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	9.1 เรียนรู้และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับวัย	แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้โดยการลองผิดลองถูก(เช่นสวมรองเท้าติดกระดุมเสื้อ)	การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	-การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ -ตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

		9.2 เปรียบเทียบแยกแยะความเหมือนความแตกต่าง	จัดกลุ่มสิ่งของตามประเภทโดยใช้เกณฑ์เดียวในการจัด เช่น ตามสี รูปร่าง ขนาด	การเปรียบเทียบแยกแยะความเหมือนความแตกต่าง	-คัดแยกจัดกลุ่มจำแนกสิ่งต่างๆตามลักษณะรูปร่างรูปทรง
--	--	--	--	---	---

15

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 3-4 ปี ด้านร่างกาย

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี	ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีร่างกายสมส่วน	น้ำหนักส่วนสูงและเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	น้ำหนักส่วนสูงและเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	น้ำหนักส่วนสูงและเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์

1.ด้านร่างกาย		ตัวบ่งชี้ที่1.2 มีร่างกายแข็งแรง	1.รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ 2.ระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น 3.ล้างมือให้สะอาด 4.พักผ่อนให้เพียงพอ	1.อาหารดี มีประโยชน์ 2.พักผ่อนให้เพียงพอ 3.มีร่างกายที่สะอาด	1.ปฏิบัติตามสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี
---------------	--	----------------------------------	--	--	---------------------------------------

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 3-4 ปี
ด้านอารมณ์จิตใจ

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ

๒.ด้าน อารมณ์ จิตใจ	มาตรฐาน ที่ 3 มี สุขภาพ จิตดีและมี ความสุข	ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 แสดงออก มาทาง อารมณ์ได้ อย่าง เหมาะสม	เริ่มมีการ แสดงออก ได้เหมาะ สมบาง สถานการณ์	การ แสดงออก ที่เหมาะสม	การ แสดงออก กับเรื่อง ราวต่างๆ ที่ สนุกสนาน ในบาง สถานการณ์
		ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มี ความรู้สึก ที่ดีต่อ ตนเอง และผู้อื่น	เริ่มมี ความ มั่นใจใน ตนเอง	การ แสดงออก ที่เหมาะสม กับ ตนเอง และผู้อื่น	การแสดง ความรู้สึก ที่ดีต่อผู้ อื่น
			พึงพอใจ ในตนเอง	รับบทบาท ของ ตนเอง	ชื่นชมและ สร้างสิ่ง สวยงาม
	มาตรฐาน ที่ 4 ชื่นชมและ แสดงออก ทางศิลปะ ดนตรี และการ เคลื่อนไหว	ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 มี ความสุข และ แสดงออก ผ่านงาน ศิลปะ ดนตรี และการ เคลื่อนไหว	สนใจและ มีความสุข ในขณะ ทำงาน ศิลปะ	การ ปฏิบัติ กิจกรรม	การชื่นชม ผลงาน จากงาน ศิลปะ
		ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 สนใจ มีความสุข แสดงออก ผ่านเสียง ดนตรี	มีความสุข กับเสียง เพลงใน การ เคลื่อนไหว	การ เคลื่อนไหว ท่าทาง ประกอบ เพลง	การ แสดงออก โต้ตอบ เสียง ดนตรี

		ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 สนใจ มีความสุข และแสดง ท่าทาง/ เคลื่อนไหว ประกอบ เพลง จังหวะ และดนตรี	สนใจและ มีความสุข กับเสียง เพลง เสียง ดนตรี	การ แสดงออก จากการ ทำท่าทาง	การ เคลื่อนไหว ร่างกาย ทำท่าทาง ประกอบ เพลง
--	--	---	--	--------------------------------------	--

17

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็ก ปี 4-3

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
			อายุ 3-4 ปี	สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	มาตรฐาน ที่มี 5 ทักษะชีวิต และปฏิบัติ ตนตาม หลัก ปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	ช่วย 5.1 เหลือ ตนเองใน การ ปฏิบัติ กิจวัตร ประจำวัน	แต่ง 5.1.1 ตัวโดยมีผู้ ช่วยเหลือ 5.1.2 รับ ประทาน อาหาร ด้วย ตนเอง 5.1.3 ใช้ ห้องน้ำ ห้องส้วม โดยมีผู้ ช่วยเหลือ	-การเรียนรู้ ตัวเองใน เรื่องการ แต่งตัว -การช่วย เหลือ ตนเองใน การรับ ประทาน อาหาร -การ เรียนรู้การ ให้ห้องน้ำ	-การปฏิบัติ กิจวัตร ประจำวัน -การปฏิบัติ ตนเป็น สมาชิก ที่ดี -การปฏิบัติ ตนตาม แนวทาง ปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง

		มี 5.2 วินัยใน ตนเอง	เก็บ 5.2.1 ของเล่น ของใช้เข้า ที่เมื่อมีผู้ ชี้แนะ	ห้องส้วม -การเรียนรู้ รู้การเก็บ ของเข้าที่ -การใช้ สิ่งของ อย่าง ประหยัด	
		5.3 ประหยัด และพอ เพียง	ใช้ 5.3.1 สิ่งของ เครื่องใช้ อย่าง ประหยัด โดยมีผู้ ชี้แนะ		
๓.ด้าน สังคม	มาตรฐาน ที่ รก 6 ธรรมชาติ สิ่ง แวดล้อม วัฒนธรรม และความ เป็นไทย	6.1 ดูแล รักษา ธรรมชาติ และสิ่ง แวดล้อม	6.1.1 มี ส่วนร่วม ดูแลรักษา ธรรมชาติ และสิ่ง แวดล้อม เมื่อมีผู้ ชี้แนะ 6.1.2 ทิ้ง ขยะให้ถูก ที่ด้วย ตนเอง	-ธรรมชาติ รอบตัวสิ่ง มีชีวิตและ สิ่งไม่มี ชีวิต -สิ่ง แวดล้อม ธรรมชาติ รอบตัว -เรียนรู้ การทิ้ง ขยะให้ถูก	-การเล่น การทำงาน ร่วมกัน -การปฏิบัติ กิจวัตร ประจำวัน -การเล่น และปฏิบัติ -การปฏิบัติ ตนตาม วัฒนธรรม ท้องถิ่นที่

		6.2 มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักษาความเป็นไทย	6.2.1 ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยโดยมีผู้ชี้แนะ 6.2.2 กล่าวคำขอบคุณและขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ 6.2.3 หยุดยืนตรงเมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติไทย	ที่ -เรียนรู้การแสดง ความเคารพ -เรียนรู้ที่จะกล่าวคำ ขอบคุณและขอโทษ	อาศัยและประเพณีไทย
--	--	---	---	---	--------------------

ด้านสังคม

18

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็ก ปี 4-3

ด้านสติปัญญา

พัฒนาการ	มาตราฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ อายุ 3-4 ปี	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ

๓.ด้านสติ ปัญญา	มาตรา ฐานที่ 7 มีความ รู้และ ทักษะ เบื้องต้น	7.1 มี ทักษะใน การ สื่อสาร	บอก/เล่า/ ถ่ายทอด ความ ต้องการ ความรู้สึก ของ ตนเองได้ และ ถ่ายทอด เรื่องราว ให้ผู้อื่นรับ รู้หรือ เข้าใจ ด้วย ตนเอง	บอก/เล่า/ ถ่ายทอด ความ ต้องการ ความรู้สึก ของ ตนเองได้ และ ถ่ายทอด เรื่องราว ให้ผู้อื่นรับ รู้หรือ เข้าใจ ด้วย ตนเอง อย่างถูก ต้อง	สนทนา โต้ตอบเป็น คำสั้นๆได้
		7.2 มี ทักษะใน การ สังเกต และ สำรวจ	ใช้การ สังเกต และ สำรวจ เพื่อบอก ลักษณะ และ คุณสมบัติ ของสิ่ง แวดล้อม ภายใน และ ภายนอก โรงเรียน ได้	บอก ลักษณะ และ คุณสมบัติ ของสิ่ง ต่างๆที่ เกิดจาก การเรียนรู้ จากการ สังเกต และ สำรวจได้	การคิดเชื่อมโยงความ สัมพันธ์ ต่างๆการคิด แก้ปัญหา เปรียบเทียบ ความเหมือน ความแตกต่าง

		7.3 เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ	นำความรู้และทักษะต่างๆไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง	นำความรู้และทักษะต่างๆไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง	มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ การคิดและการใช้ภาษา
--	--	-----------------------------------	--	--	---

19

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็ก ปี 4-3
ด้านสติปัญญา

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ อายุ 3-4 ปี	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสติปัญญา	มาตรฐานที่8 มีความสนใจใฝ่รู้รักการอ่านและพัฒนาตนเอง	8.1 รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล และมีความสนใจใฝ่รู้	รู้จักตั้งคำถามในสิ่งที่อยากรู้ แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการต่างๆ และร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้วยตนเองได้	รู้จักตั้งคำถามในสิ่งที่อยากรู้ แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการต่างๆ และร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	- มีความสนใจในการเรียนรู้ - ตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ
		8.2 มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งต่างๆอย่างคล่องแคล่ว	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวด้วยความเต็มใจและ	- มีความสนใจในการทำกิจกรรมต่างๆ - สร้างผลงานตามความคิดสร้างสรรค์

	ตัวและ สนุกกับ การเรียนรู้	ปฏิบัติ กิจกรรม การเรียนรู้ สิ่งต่างๆ รอบตัวด้วย ตนเองด้วย ความ เต็มใจ	สนุกกับการ เรียนรู้	และ จินตนาการ ของตนเองได้
มาตรา ฐานที่ 9 มีการคิด อย่างมีวิ จารณ ญาณ	9.1 เรียนรู้ และ สามารถแก้ ปัญหาได้ อย่าง เหมาะสม กับวัย	แก้ปัญหา โดยใช้ อุปกรณ์ช่วย เช่น ใช้ไม้ เชี่ยสิ่งของที่ เอื้อมไม่ถึง	การแก้ ปัญหาใน ชีวิตประจำ วัน	- มีความสนใจ ในการทำ กิจกรรมต่างๆ -สร้างผลงาน ตามความคิด สร้างสรรค์ และ จินตนาการ ของตนเองได้
	9.2 เปรียบ เทียบ แยกแยะ ความ เหมือน ความต่าง	จัดกลุ่ม สิ่งของตาม ประเภท ลักษณะ2 เกณฑ์ เช่น จำแนกตาม สีและรูป ทรง	การเปรียบ เทียบ แยกแยะ ความเหมือน ความต่าง	-คัดแยกจัด กลุ่มจำแนกสิ่ง ต่างๆตาม ลักษณะรูปร่าง รูปทรง

20

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็ก ๔-๕ ปี
ด้านร่างกาย

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึง ประสงค์	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ควร รู้	ประสบการณ์สำคั ญ
	มาตรฐานที่ 1 ร่างกาย เจริญ เติบโตตาม วัยและมีสุข นิสัยที่ดี	ตัวบ่งชี้ ที่1.1 มีร่างกาย สมส่วน	น้ำหนัก ส่วน สูงและเส้น รอบศีรษะ ตามเกณฑ์	น้ำหนัก ส่วนสูงและ เส้นรอบ ศีรษะตาม เกณฑ์	น้ำหนัก ส่วนสูงและ เส้นรอบ ศีรษะตาม เกณฑ์

1.ด้านร่างกาย		ตัวบ่งชี้ที่1.2 มีร่างกายแข็งแรง	1.รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ 2.ระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น 3.ล้างมือให้สะอาด 4.พักผ่อนให้เพียงพอ 5.แปรงฟันให้สะอาดได้ด้วยตนเอง	1.อาหารดีมีประโยชน์ 2.พักผ่อนให้เพียงพอ 3.มีร่างกายที่สะอาด	1.ปฏิบัติตนตามสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี
	มาตรฐานที่ 2 มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง ใช้ได้ดี มีความคล่องแคล่ว	ตัวบ่งชี้ที่2.1 เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องแคล่ว	1.เดินหน้าและเดินถอยหลังตามแนวที่กำหนดได้ 2.กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้ 3.วิ่งหลบสิ่งกีดขวางได้ 4.รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสองข้าง 5.เดินขึ้น-ลงบันไดได้โดยไม่จับราวบันได	1.ความปลอดภัย 2.การออกกำลังกาย	1.ปฏิบัติตนตามสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน

		ตัวบ่งชี้ ที่2.2 การ ประสาน สัมพันธ์ ระหว่าง มือ-ตาได้ เหมาะสม ตามวัย	1.เขียนรูป สามเหลี่ยม ตามแบบได้ 2.ร้อยลูกปัด ที่มีขนาดเล็ก ได้ 3.ใช้กรรไกร ตัดกระดาษ ตามรอยได้ 4.ต่อบล็อก ซ้อนกัน ตั้งแต่ 7 ชั้น ขึ้นไปได้	1.ความ ปลอดภัย 2.การออก กำลังกาย 3.ความ สะอาด	1.ปฏิบัติตน ตามสุข อนามัยและ สุขนิสัยที่ดี ในชีวิตประจำวัน
--	--	---	--	--	--

21

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 4-5 ปี
ด้านอารมณ์จิตใจ

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่ พึง ประสงค์	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ ควรรู้	ประสบการณ์ สำคัญ
๒.ด้าน อารมณ์ จิตใจ	มาตรฐาน ที่ 3 มี สุขภาพ จิตดีและมี ความสุข	ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 แสดงออก มาทาง อารมณ์ได้ อย่าง เหมาะสม	มีการ แสดงออก ทางด้าน อารมณ์ ความรู้สึก ได้ตาม ตาม สถานการณ์ ร่าเริง แจ่มใส	การ แสดงออก ที่เหมาะสม	การบอก เล่าเรื่อง ราวต่างๆ ในบาง สถานการณ์

	ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	พึงพอใจในตนเอง ชื่นชมความสามารถของผู้อื่นได้บ้าง	การแสดงออกที่เหมาะสม	การแสดงความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น
		ชื่นชมความสามารถผลงานของตนเองและผู้อื่น	รับบทบาทหน้าที่ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น	ชื่นชมและสร้างสรรค์ผลงานของตนเองและผู้อื่น
	มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	มีความสุขในการทำกิจกรรมศิลปะ	ชื่นชมผลงานของตนเองและผู้อื่น
	ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 สนใจมีความสุขแสดงออกผ่านเสียงดนตรี	มีความสุขในการแสดงออกท่าทางประกอบเพลงตามเสียงดนตรี	การเคลื่อนไหวร่างกายไปตามเสียงดนตรี	การแสดงออกอย่างสนุกสนาน

		ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/ เคลื่อนไหว ประกอบ เพลง จังหวะ และดนตรี	สนใจและมีความสุข สนุกสนานกับเสียงเพลง เสียงดนตรี	การ แสดงออก จากการ ประกอบ ท่าทาง	การ เคลื่อนไหวร่างกาย ทำท่าทาง ประกอบ เพลงตาม จังหวะ ดนตรี
--	--	--	--	----------------------------------	--

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็ก 4-5 ปี
ด้านสังคม

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
			อายุ 4-5 ปี	สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสังคม	มาตรฐานที่ 5 มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	5.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	5.1.1 แต่งตัวด้วยตนเอง 5.1.2 รับประทานอาหารด้วยตนเอง 5.1.3 ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมด้วยตนเอง	-การเรียนรู้ตัวเองในเรื่องการแต่งตัว -การช่วยเหลือตนเองในการรับประทานอาหาร -การเรียนรู้การให้	-การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน -การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี -การปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ

	5.2 มีวินัย ในตนเอง	5.2.1 เก็บ ของเล่น ของใช้เข้า ที่ด้วย ตนเอง	ห้องน้ำ ห้องส้วม -การเรียนรู้การเก็บ ของเข้าที่ -การใช้ สิ่งของ อย่าง ประหยัด	พอเพียง
	5.3 ประหยัด และพอ เพียง	5.3.1 ใช้ สิ่งของ เครื่องใช้ อย่าง ประหยัด และพอ เพียงด้วย ตนเอง		
มาตรฐาน ที่ 6 รัก ธรรมชาติ สิ่ง แวดล้อม วัฒนธรรม และ ความเป็น ไทย	6.1 ดูแล รักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	6.1.1 มี ส่วนร่วม ดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่ง แวดล้อม ด้วยตัว เอง 6.1.2 ทิ้ง ขยะให้ถูก ที่ด้วย ตนเอง	- ธรรมชาติ รอบตัวสิ่ง มีชีวิตและ สิ่งไม่มี ชีวิต -สิ่ง แวดล้อม ธรรมชาติ รอบตัว -เรียนรู้ การทิ้ง ขยะให้ถูก ที่	-การเล่น การ ทำงาน ร่วมกัน -การ ปฏิบัติ กิจวัตร ประจำวัน -การเล่น และ ปฏิบัติ -การ ปฏิบัติตน

		6.2 มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักษาความเป็นไทย	6.2.1 ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยด้วยตนเอง 6.2.2 กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง 6.2.3 หยุดยีนตรงและร่วมร้องเพลงชาติไทย	ที่ -เรียนรู้การแสดงความเคารพ -เรียนรู้ที่จะกล่าวคำขอบคุณและขอโทษ	ตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย
--	--	---	---	--	---

สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็ก 4-5 ปี
ด้านสติปัญญา

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ อายุ 4-5 ปี	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	มาตรฐานที่ 7 มีความรู้ และ ทักษะ เบื้องต้น	7.1 มีทักษะ ในการสื่อสาร	บอก/เล่า/ ถ่ายทอด ความ ต้องการ ความรู้สึก ของตนเอง ได้และ ถ่ายทอด เรื่องราว ให้ผู้อื่นรับ รู้หรือ เข้าใจด้วย ตนเองได้ ถูกต้อง เหมาะสม กับวัย	บอก/เล่า/ ถ่ายทอด ความ ต้องการ ความรู้สึก ของตนเอง ได้และ ถ่ายทอด เรื่องราว ให้ผู้อื่นรับ รู้หรือ เข้าใจด้วย ตนเอง อย่างถูก ต้อง	สนทนา โต้ตอบ เป็นคำ สั้นๆได้

๔.ด้านสติ ปัญญา	7.2 มีทักษะ ในการสังเกต และสำรวจ	ใช้การ สังเกตและ สำรวจเพื่อ บอก ลักษณะ และ คุณสมบัติ ของสิ่ง แวดล้อม ภายใน และ ภายนอก โรงเรียน ได้อย่าง เหมาะสม	บอก ลักษณะ และ คุณสมบัติ ของสิ่ง ต่างๆที่เกิด จากการ เรียนรู้จาก การสังเกต และสำรวจ ได้	การคิด เชื่อมโยง ความ สัมพันธ์ ต่างๆการ คิดแก้ ปัญหา เปรียบเทียบ ความ เหมือน ความ แตกต่าง
	7.3 เชื่อมโยง ความรู้และ ทักษะต่างๆ	นำความรู้ และทักษะ ต่างๆไปใช้ ในชีวิต ประจำวัน ได้ด้วย ตนเอง อย่างถูก ต้อง	นำความรู้ และทักษะ ต่างๆไปใช้ ในชีวิต ประจำวัน ได้ด้วย ตนเอง	มีเจตคติ ที่ดีต่อ การเรียนรู้และ ทักษะใน การ แสวงหา ความรู้ การคิด และการ ใช้ภาษา

พัฒนาการ	มาตรา ฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึง ประสงค์ อายุ 4-5 ปี	สาระการเรียนรู้	
				สาระที่ควร เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ

๔.ด้านสติ ปัญญา	มาตรา ฐานที่8 มีความ สนใจใฝ่รู้ รักการ อ่านและ พัฒนา ตนเอง	8.1 รู้จักตั้ง คำถามเพื่อ หาเหตุผลและมี ความสนใจใฝ่รู้	รู้จักตั้งคำถาม ในสิ่งที่อยากรู้ แสวงหาคำ ตอบด้วยวิธี การต่างๆและ ร่วมกิจกรรม ส่งเสริมการ อ่านด้วย ตนเองได้ถูก ต้อง	รู้จักตั้ง คำถามใน สิ่งที่อยากรู้ แสวงหาคำ ตอบด้วยวิธี การต่างๆ และร่วม กิจกรรมส่งเสริมการ อ่าน	- มีความ สนใจใน การ เรียนรู้ - ตั้ง คำถาม ในเรื่อง ที่สนใจ
		8.2 มีความ กระตือรือร้นใน การเรียนรู้สิ่ง ต่างๆรอบตัวและ สนุกกับการเรียน รู้	สนใจเข้าร่วม กิจกรรมการ เรียนรู้สิ่ง ต่างๆรอบตัว ปฏิบัติ กิจกรรมการ เรียนรู้สิ่ง ต่างๆรอบตัว ด้วยตนเอง ด้วยความ เต็มใจและ สนุกกับการ เรียนรู้	สนใจเข้า ร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ สิ่งต่างๆรอบ ตัวด้วย ความเต็มใจ และสนุกกับ การเรียนรู้	- มีความ สนใจใน การทำ กิจกรรม ต่างๆ -สร้างผล งานตาม ความคิด สร้างสรรค์ และ จินตนาภา รของ ตนเองได้
	มาตรา ฐานที่9 มีการคิด อย่างมีวิ จารณญาณ	9.1 เรียนรู้และ สามารถแก้ ปัญหาได้อย่าง เหมาะสมกับวัย	แก้ปัญหาได้ หลายวิธีและ รู้จักเลือกวิธีที่ เหมาะสม	การแก้ ปัญหาใน ชีวิตประจำ วัน	- มีความ สนใจใน การทำ กิจกรรม ต่างๆ -สร้างผล งานตาม ความคิด สร้างสรรค์ และ จินตนาภา รของ ตนเองได้

		9.2 เปรียบเทียบ แยกแยะความ เหมือนความ แตกต่าง	บอกได้ว่าสิ่งที่ เห็น2อย่าง เหมือนและ แตกต่างกัน อย่างไรเช่น สุนัข2ตัวเป็น คนละพันธุ์กัน	การเปรียบเทียบ แยกแยะ ความ เหมือน ความแตกต่าง	-คัดแยก จัดกลุ่ม จำแนกสิ่ง ต่างๆตาม ลักษณะรูปร่าง รูปทรง
--	--	--	--	---	---

สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสาระการเรียนรู้นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ทั้งนี้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ครูสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

๒๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก. เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้ อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

๒๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก. เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ

๒๓ ธรรมชาติรอบตัว. เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แสง และพลังงานในชีวิตประจำวันที่แวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุขสมบัติ

๒๔ สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก. เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆรอบ

ตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสິงแวดล้อม

26

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ ๒ - ๕ ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะคุณธรรม จริยธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทังทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งไม่จัดเป็นรายวิชา โดยได้นำรูปแบบการการจัดการศึกษาปฐมวัยมาบูรณาการ ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑.รูปแบบการสอนแนวवलดอร์ฟ

เป็นการเรียนรู้ของเด็กอย่างเป็นธรรมชาติ เพราะ สไตเนอร์ เชื่อว่าเด็กสามารถพัฒนาศักยภาพแห่งตนได้ ภายใต้การเรียนรู้อย่างธรรมชาติ ไม่ต้องตกแต่ง การสอนของครูต้องเป็นการสร้างการเรียนรู้อย่างนุ่มนวล และแทรกซึมไปกับความรู้สึกของเด็กตามธรรมชาติโดยไม่ต้องสัมผัสเทคโนโลยีเลย

วิธีการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนตามแบบวอลดอร์ฟ เป็นวิธีการตามแบบธรรมชาติ เป็นไปตามบรรยากาศของชุมชนและตารางกิจกรรมประจำวัน ที่ครูและผู้เรียนจะเรียนรู้ร่วมกัน ตามความสนใจของเด็กจะเป็นการกระทำทั้งระบบ นับตั้งแต่บรรยากาศของโรงเรียน สิ่งแวดล้อมและห้องเรียน ต้องเป็นไปอย่างวิถีธรรมชาติ รวมถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู

๒.รูปแบบการสอนแนวเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

รูปแบบการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงของเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการจัดกิจกรรมที่ผสมผสานหรือบูรณาการในทุกกิจกรรมเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรง คุณครูมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกัน ทำให้เด็กๆ ได้รับความรู้ ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ได้รับรู้และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสุขสนุกสนาน ทำให้เด็กค่อยๆ ซึมซับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และกล้าแสดงออกในด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทำให้เกิดความรู้สึกรักและมีความอนุรักษ์ในการรักษาธรรมชาติมี ค ว า มภาคภูมิใจ รักในบ้านเกิดของตนกิจกรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยสามารถพบได้ในชีวิตประจำวันและคุ้นเคยเป็นอย่างดี ประกอบกับการที่ครูได้จัดสภาพแวดล้อม กระตุ้นและชี้แนะเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง เมื่อเด็กปฐมวัยทำกิจกรรมทุกครั้งจึงส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้เผชิญกับปัญหาและได้ฝึกประสบการณ์การแก้ปัญหาโดยเด็กมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวัน การเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือกระทำและคิดด้วยตัวเด็กเอง ครู

สนับสนุนให้เด็กควบคุมตนเองในการแก้ปัญหาในแต่ละกิจกรรมโดยการ
ทำซ้ำๆ ตามความพอใจจะช่วยให้เด็กปฐมวัยพัฒนาความสามารถในการ
แก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ ใน
เรื่องของกฎแห่งการฝึกหัด ว่าการที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำบ่อยๆ ก็

ย่อมจะทำให้เกิดความสุขสมบูรณ์ถูกต้อง ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติหรือทำแบบฝึกหัดบ่อยๆ จนทำได้อย่างคล่องแคล่วและมีแรงจูงใจ มีความสนใจเข้าถึงเป้าหมายและคุณค่าของสิ่งที่ทำทั้งนี้เพราะเด็กปฐมวัยต้องการได้รับการฝึกฝนให้เกิดทักษะซึ่งกฎนี้เป็นการเน้นความมั่นคงระหว่างการเชื่อมโยงและการตอบสนองที่ถูกต้องย่อมนำมาซึ่งความสุขแห่งการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือการให้เด็กได้ลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง

๓.การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ

การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ซึ่งเด็กได้จัดกระทำกับวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิด และเหตุการณ์ จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบลงมือกระทำเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเด็ก และจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดใน โปรแกรมที่พัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. การเลือกและตัดสินใจ เด็กจะเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมจากความสนใจและความตั้งใจของตนเอง เด็กเป็นผู้เลือกวัสดุอุปกรณ์และตัดสินใจว่าจะใช้วัสดุอุปกรณ์นั้นอย่างไรการที่เด็กมีโอกาสเลือกและตัดสินใจจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้ใหญ่ ดังนั้น ผู้ใหญ่ที่ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องการเลือกและการตัดสินใจ ต้องจัดให้เด็กมีอิสระที่จะเลือกได้ตลอดทั้งวันขณะที่ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ไม่ใช่เฉพาะในช่วงเวลาเล่นเสรีเท่านั้น

2. สื่อ ห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำจะมีเครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย เพียงพอ และเหมาะสมกับระดับอายุของเด็ก เด็กต้องมีโอกาสและมีเวลาเพียงพอที่จะเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างอิสระ เมื่อเด็กใช้เครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เด็กจะมีโอกาสเชื่อมโยงการกระทำต่างๆ และเรียนรู้ในเรื่องของความสัมพันธ์ และมีโอกาสในการแก้ปัญหา มากขึ้นด้วย

3. การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสทั้ง 5 การที่ให้เด็กได้สำรวจและจัดกระทำกับวัตถุโดยตรงทำให้เด็กรู้จักวัตถุ หลังจากที่ได้สัมผัสกับวัตถุแล้ว เด็กจะนำวัตถุต่างๆ มาเกี่ยวข้องกันและเด็กจะได้เรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ ผู้ใหญ่มีหน้าที่จัดให้เด็กค้นพบความสัมพันธ์เหล่านี้ด้วยตนเอง

4. ภาษาจากเด็ก สิ่งที่เด็กพูดจะสะท้อนประสบการณ์และความเข้าใจของเด็ก ในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำเด็กมักจะเล่าว่าตนกำลังทำอะไร หรือทำอะไรไปแล้วในแต่ละวัน เมื่อเด็กมีอิสระในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความคิดและรู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เด็กจะเรียนรู้วิธีการพูดที่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เด็กจะได้พัฒนาการคิดควบคู่ไปกับการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองด้วย

5. การสนับสนุนจากผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ในห้องเรียนที่เรียนรู้แบบลงมือกระทำต้องสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก สังเกตและค้นหาความตั้งใจและความสนใจของเด็ก ผู้ใหญ่ควรรับฟังเด็ก ส่งเสริมให้เด็กคิดและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง

28

ในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำ เด็กจะได้ปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ คน แนวคิด และเหตุการณ์สำคัญต่างๆ อย่างหลากหลาย สิ่งเหล่านี้เป็นประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกในชีวิตประจำวันอย่างเป็นธรรมชาติ และการที่เด็กมีประสบการณ์สำคัญซ้ำแล้วซ้ำอีกเช่นนี้ก็จะช่วยให้เด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองในที่สุดการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการทำงานของสมอง และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ เมื่อเด็กลงมือปฏิบัติ เด็กจะได้ใช้ผัสสะในการรับรู้ข้อมูลทั้งในรูปของภาพ เสียง สัมผัส ทั้งยังประกอบด้วยประสบการณ์ของเหตุการณ์ต่างๆ การใช้วงจรของเซลล์สมองพร้อมๆ กันมากเท่าใด เสถียรภาพความเชื่อมโยงของวงจรก็เกิดได้เร็วเท่านั้น (สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้, 2550) จึงสามารถกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบลงมือกระทำถือเป็นหัวใจสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

แนวทางการจัดประสบการณ์

- จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรมทักษะและสาระการเรียนรู้
- จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยครูหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน
- จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

- จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่ตีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
- จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อแหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

การจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ ๓ - ๖ ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา

หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

๑ กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวันแต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

29

วัย ๒ - ๓ ปี มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ ๕ - ๑๐ นาที

วัย ๓ - ๔ ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ ๘ - ๑๒ นาที

วัย ๔ - ๕ ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ ๑๒ - ๑๕ นาที

๒. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า ๒๐ นาที

๓ กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ ๔๐๖๐- นาที

๔ กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง . กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังต่อไปนี้

- **การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่** เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว ความยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

- **การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก** เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาทตามือได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม และใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน พู่กัน ปั้นดินเหนียว ร้อยมาลัย ฯลฯ

- **การพัฒนาการอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม** เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นกล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ โดยจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

- **การพัฒนาสังคมนิสัย** เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีแสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รับผิดชอบความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของความร่วมมือ เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

- **การพัฒนาการคิด** เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปราย และเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษาสถานนอกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่และรายบุคคล

- การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน

30

และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

- การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย และเล่นก่อสร้าง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อเป็นตัวกลางกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จำเป็นต้องการลงมือปฏิบัติจริงซึ่งเด็กจะเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือมองเห็นจับต้องได้ไปสู่นามธรรมสื่อธรรมชาติสื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็กการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้จึงขึ้นอยู่กับของจริงที่พบเห็นหรือของที่เลียนแบบของจริงเหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะความแตกต่างระหว่างบุคคลความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลายเชื่อว่าเด็กเป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นและเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากกิจกรรมที่เขาได้วางแผนการเล่นมีความสำคัญมากต่อเด็ก

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

1. สื่อจากธรรมชาติภายในห้องเรียนศูนย์วิทยาศาสตร์ ศูนย์ดนตรี
2. สื่อจากธรรมชาติภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีบรรยากาศที่สะอาดร่มรื่นสวยงามมีไม้ดอกไม้ประดับไม้ยืนต้นประดับด้วยหินดินทราย
3. สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัว ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เมล็ดพืชต่างๆ

กิจกรรมเสรี

มุมวิทยาศาสตร์

ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยทุกคนมีความเป็นนักสำรวจโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าอยู่ในตัวเองเด็กจะใช้การดูฟังดมชิมและสัมผัสเพื่อค้นหาคำตอบมุมวิทยาศาสตร์จึงเป็นมุมที่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กได้เป็นอย่างดีสื่อที่ควรจัดไว้ในมุมวิทยาศาสตร์ควรเป็นสื่อจากธรรมชาติเช่นเปลือกหอยก้อนหินเมล็ดพืชรังนกต้นไม้ ฯลฯ อาจมีการเลี้ยงปลาในอุกรณ์อื่นๆ เช่น แวนชยายแม่เหล็กสายวัดหนังสือหรือโปสเตอร์เกี่ยวกับการทดลอง

ชีวิตสัตว์หรือเรื่องอื่นๆที่เด็กสนใจสำรวจและเรียนรู้ควรจัดให้มีเครื่องเขียน และกระดาษสำหรับบันทึกไว้ด้วย

มุมดนตรี

สำหรับเด็กปฐมวัยแล้วการจัดกิจกรรมดนตรีให้เด็กไม่ใช่เพื่อให้เด็กเป็นนักดนตรีที่มีความสามารถจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กมีความรักในดนตรีมีพื้นฐานทางดนตรีควรให้เด็กเล่นเครื่องเล่นประกอบจังหวะที่มีเสียงระดับต่างๆและที่ไม่มีระดับเสียงเช่นระนาดกลองรำมะนาจึงนับเป็นต้นหรือใช้เครื่องดนตรีที่ประดิษฐ์ขึ้นเองจากวัสดุธรรมชาติ

มุมบ้าน

มุมบ้านจัดให้มีสิ่งของต่างๆสำหรับเล่นสมมติเช่นเสื้อผ้าของใช้ถ้วยชามผักผลไม้จำลอง โทรศัพท์เตารีดตุ๊กตาเปเล่กระจกจัดเครื่องเขียนและกระดาษไว้เพื่อให้เด็กสามารถเขียนเมื่อต้องการจัดให้มีบรรยากาศอบอุ่นคล้ายบ้านเปลี่ยนเป็นมุมอื่นๆได้ตามความสนใจของเด็กเช่นร้านอาหารโรงพยาบาลร้านเสริมสวยร้านสะดวกซื้อ ฯลฯ

มุมบล็อก

มุมบล็อกจัดให้มีบล็อกหลายขนาดหลายประเภทและมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของเด็กมีของเล่นประกอบเช่นต้นไม้สัตว์คนรถจำลองบุพพรมเพื่อป้องกันไม่ให้เสียงดังเกินไปจัดไว้ห่างจากมุมหนังสือทำป้ายหรือสัญลักษณ์เพื่อแสดงที่เก็บบล็อกจัดวางกระดาษ

31

มุมเกมการศึกษา

พลาสติกสร้างสรรค์เครื่องเล่นสัมผัสในมุมนี้เป็นมุมที่ฝึกเด็กในเรื่องการรับรู้ทางสายตาคิดหาเหตุผลและการทำงานสัมพันธ์ระหว่างตาและมือประกอบไปด้วยเกมการศึกษาเช่นเรียงบล็อกหอยพลาสติกสร้างสรรค์กล่องหยอดบล็อกลูกปัดสำหรับร้อยอาจมีแบบร้อยไว้ให้เด็กด้วย

มุมหนังสือ

มุมหนังสือและมุมเขียนจัดหนังสือไว้อย่างน้อย 5 เท่าของจำนวนเด็กในห้องเรียนจัดวางหนังสือหลากหลายชนิดซึ่งมีความยากง่ายต่างๆกันจัดหนังสือตามหัวข้อที่เด็กสนใจมาวางเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงหนังสือตามโอกาสจัดให้น่าสนใจและดึงดูดใจให้เด็กเข้าไปอ่านบุพพรมมีหมอนขนาดต่างๆจัดให้มีสมุดบันทึกการอ่านและเปิดโอกาสให้เด็กยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้านจัดวางกระดาษชนิดต่างๆเครื่องเขียนหลากหลายชนิดและตรายางไว้จัดให้มีรายการคำเพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับการเขียน- จัดอุปกรณ์ให้เพียงพอกับเด็กและจัดวางให้เด็กหยิบใช้และเก็บเองได้

กิจกรรมสร้างสรรค์

กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจความสามารถและสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างยิ่ง กิจกรรมสร้างสรรค์ไม่เพียงแต่ส่งเสริมการประสานความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตาและการผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ที่อาจเกิดขึ้นเท่านั้นแต่ยังเป็นการส่งเสริมความคิดอิสระความคิดจินตนาการฝึกการรู้จักทำงานด้วยตนเองและฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานทางศิลปะเล่นกับสีพิมพ์ภาพปั้นพับฉีกตัดปะประดิษฐ์เศษวัสดุร้อยสานหรือสร้างรูปจากอุปกรณ์ต่างๆ วัสดุอุปกรณ์ที่จัดวางไว้ในมุมศิลปะได้แก่กระดานขาตั้งสำหรับวาดรูปกระดานชนวนต่างๆ สีเทียนสีไม้สีน้ำพู่กันรูปภาพสำหรับตัดหนังสือพิมพ์กรรไกรกาบแปรงโดว์ดินเหนียวหรือวัสดุอื่นสำหรับการปั้นแม่พิมพ์เชือกเส้นกันเปื้อนผ้าเช็ดมือเศษวัสดุสำหรับการประดิษฐ์ ฯลฯ เช่น

- วาดภาพจากวัสดุธรรมชาติจากดอกอัญชัน
- การต่อเติมภาพจากหอยลาย
- การพิมพ์ภาพจากใบไม้ต่างๆ ก้านกล้วย
- การฉีกตัดปะจากใบไม้แห้ง
- การประดิษฐ์เศษวัสดุจากมะพร้าว

กิจกรรมเกมการศึกษา

ส่งเสริมการสังเกตและเปรียบเทียบจากของจริงวัสดุสิ่งของต่างๆ และรูปภาพส่งเสริมการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลการตัดสินใจแก้ปัญหาส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาเช่น

- เกมจับคู่ภาพจากสื่อบัตรภาพ (เปลือกหอยต้นไม้มะลิ็ดพืช)
- เกมจับคู่ภาพกับเงาของต้นไม้ชนิดต่างๆ
- เกมภาพตัดต่อภาพที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้
- เกมเรียงลำดับจากเล็กไปหาใหญ่ (รูปภาพหอย/ต้นไม้) เป็นต้น

กิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรมที่การศึกษาปฐมวัยจัดขึ้นนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เคลื่อนไหวได้แสดงออกอย่างอิสระได้ออกกำลังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายโดยเฉพาะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ได้แก่แขนขาและลำตัวให้สอดคล้องกับการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคนเช่น

- ที่เล่นทรายมูลอุปกรณ์ในการเล่นกะลามะพร้าว ใบไม้สด ใบไม้แห้ง ตุ๊กตาสัตว์จำลองเปลือกหอย
- ที่เล่นน้ำมีอุปกรณ์ในการเล่นกะลาตวงน้ำ ขวดน้ำ
- เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการ หมายถึง กระบวนการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะทำกิจกรรม แล้วจดบันทึกลงในเครื่องมือที่ครูผู้ดูแลเด็ก สร้างขึ้นหรือกำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในแต่ละครั้ง เป็นข้อมูลในการพัฒนากิจกรรมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวัน และครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อนำผลมาใช้ในการจัดกิจกรรม หรือประสบการณ์พัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน ด้วยเหตุนี้มีครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่จะทำหน้าที่ประเมินพัฒนาการเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กวัย ๓ - ๕ ปีเป็นอย่างดี และต้องเข้าใจโครงสร้างของการประเมินอย่างละเอียดว่าจะประเมินเมื่อไหร่และอย่างไร ต้องมีความสามารถในการเลือกเครื่องมือและวิธีการที่จะใช้ได้อย่างถูกต้อง จึงจะทำให้ผลของการประเมินนั้นเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การประเมินพัฒนาการอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ง่ายต่อการปฏิบัติและนิยมใช้กันมาก คือ การสังเกต ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องและบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างสม่ำเสมอ อาจกล่าวได้ว่าครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้เกี่ยวข้องกับเด็กต้องคำนึงถึงเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

หลักการประเมินพัฒนาการของเด็ก

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาการเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

๕ ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวม .
ทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย จะต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษา และทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังปรากฏในหลักสูตรการศึกษาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ อย่างละเอียด จึงจะทำให้ดำเนินการประเมินพัฒนาการได้อย่างถูกต้องและตรงตามความจริง

๒. วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ เช่น แบบบันทึกพฤติกรรมเหมาะที่จะใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็ก การบันทึกกรายวัน เหมาะกับการบันทึกกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน การบันทึกการเลือกของเด็กเหมาะสำหรับใช้บันทึกลักษณะเฉพาะหรือปฏิกิริยาที่เด็กมีต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว เป็นต้น ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก ที่จะเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการให้เหมาะสม เพื่อจะได้ผลของพัฒนาการที่ถูกต้องตามความต้องการ

33

๓. ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการ หลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว ก่อนจะลงมือประเมินและบันทึกจะต้องอ่านคู่มือหรือคำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือต่างๆ อย่างละเอียด แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรากฏในคู่มือและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป

๔. ประเมินและสรุป การประเมินและสรุปนั้นต้องดูจากผลการประเมินหลายๆ ครั้ง มิใช่เพียงครั้งเดียว หรือนำเอาผลจากการประเมินเพียงครั้งเดียวมาสรุป อาจทำให้ผิดพลาดได้ ผลการประเมินดูได้จากผลที่ปรากฏในเครื่องมือประเมินและบันทึกพัฒนาการ เช่น ประเมินการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กอายุ ๓ ปี ปรากฏว่ายังเดินขึ้นบันไดสลับเท้าไม่ได้ ก็ต้องมาตีความว่ากำลังขาของเด็กยังมีไม่พอที่จะเดินสลับเท้าขึ้นบันได อาจสรุปได้ว่าพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ยังไม่แข็งแรงเหมาะสมกับวัยต้องจัดกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ส่วนขาต่อไป

๕. รายงานผล เมื่อได้ผลจากการประเมินและสรุปพัฒนาการของเด็กแล้ว ครูผู้ดูแลเด็ก จะต้องตัดสินใจว่าจะรายงานข้อมูลไปยังผู้ใด เพื่อจุดประสงค์อะไร และจะต้องใช้รูปแบบใดสำหรับรายงาน เช่น ต้องรายงานหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบว่ากิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้เด็กนั้น ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละคนอย่างไร เป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อจะได้วางแผนช่วยเหลือเด็กได้ตรงตามความต้องการต่อไป โดยศูนย์พัฒนาเด็กจะมีสมุดรายงานประจำตัวเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กใช้สมุดรายงานนั้นเป็นเครื่องมือหรือแบบรายงานผู้ปกครองได้ และถ้าครูผู้ดูแลเด็ก มีข้อเสนอแนะหรือจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก็อาจจะเพิ่ม

เติมลงไปในสมุดรายงาน และต้องคำนึงไว้เสมอไม่ว่าจะใช้แบบรายงานใด ข้อมูลควรจะมี ความหมายเกิดประโยชน์แก่เด็กเป็นสำคัญ การบันทึกข้อความลงในสมุดรายงานประจำตัวเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กควรใช้ภาษาในทางสร้างสรรค์มากกว่าในทางลบ

๖. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน ครูผู้ดูแลเด็ก ต้องตระหนักว่าการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเป็นเรื่องสำคัญมาก ครูผู้ดูแลเด็ก ควรยกย่องผู้ปกครองที่พยายามมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องต้อนรับผู้ปกครองที่มาศูนย์ฯ ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือ เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองเพื่อรายงานเรื่องเด็ก พูดคุยด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกถึงความสำคัญของตนเองและต้องการที่จะมีส่วนร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก ในการพัฒนาเด็กของตน

การติดต่อสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองควรจะเป็นการติดต่อสื่อสาร ๒ ทาง คือ จากศูนย์ฯ ไปสู่บ้านและจากบ้านมายังศูนย์ฯ กระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เพราะผู้ปกครองจะให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับตัวเด็กซึ่งครูผู้ดูแลเด็ก สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาเด็กทุกคนได้เป็นอย่างดี สำหรับการติดต่อกับผู้ปกครองอาจทำได้หลายวิธีเช่น การติดต่อด้วยวาจา ได้แก่ การสนทนาด้วยตนเอง ทางโทรศัพท์ การเยี่ยมบ้าน การประชุมผู้ปกครอง การติดต่อด้วยวิธีอื่น เช่น ป้ายติดประกาศ วารสาร ข่าวสาร ผู้รับฟังความคิดเห็น เป็นต้น นอกจากนี้อาจให้ผู้ปกครองอาสาสมัครมาช่วยงานผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น เล่านิทาน ร้องเพลงและอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ช่วยในเวลาเด็กทำกิจกรรมเสรี ช่วยสังเกตเด็ก บันทึกพัฒนาการและอื่นๆอีกมากมายที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำงานกับครูผู้ดูแลเด็กเป็นอย่างยิ่ง

34

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก

ในการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยแต่ละครั้ง ควรใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด วิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัย มีด้วยกันหลายวิธี ดังต่อไปนี้

๑. การสังเกตและการบันทึก การสังเกตมีอยู่ ๒ แบบ คือ การสังเกตอย่างมีระบบ ได้แก่ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และอีกแบบหนึ่งคือการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตใน

ขณะที่เด็กกำลังทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น และผู้สอนจดบันทึกไว้ การสังเกตเป็นวิธีการที่ครูผู้ดูแลเด็กใช้ในการศึกษาพัฒนาการของเด็ก เมื่อมีการสังเกตก็ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่าบันทึกอะไร การบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องนำมาบันทึกเป็นหลักฐานไว้อย่างชัดเจน การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถใช้แบบง่ายๆ คือ

๑.๑ แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่าง โดยบรรยายพฤติกรรมเด็กผู้บันทึกต้องบันทึกทุกวัน เดือน ปีเกิดของเด็ก และวัน เดือน ปีที่ทำการบันทึกแต่ละครั้ง

๑.๒ การบันทึกประจำวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน ถ้าหากบันทึกในรูปแบบของการบรรยายก็มักจะเน้นเฉพาะเด็กรายที่ต้องการศึกษา ข้อดีของการบันทึกประจำวัน คือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็ก จะช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลมากขึ้นสำหรับวินิจฉัยเด็กว่าสมควรจะได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นยังช่วยชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

๑.๓ แบบสำรวจรายการ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียดเหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย

๒. การสนทนา สามารถใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการใช้ภาษาของเด็กและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกประจำวัน

๓. การสัมภาษณ์ ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ จะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

๔. การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล

โดยจัดเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มผลงาน (Portfolio) ซึ่งเป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับตัวเด็กโดยใช้เครื่องมือต่างๆรวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนแสดงการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละ

ด้าน นอกจากนี้ยังรวมข้อมูลอื่นๆ เช่น แบบสอบถามผู้ปกครอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ

35

เอาไว้ในแฟ้มผลงาน เพื่อผู้สอนจะได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจน และถูกต้อง การเก็บผลงานของเด็กจะไม่ถือว่าเป็นการประเมินผลทำงาน แต่ละชิ้นถูกรวบรวมไว้โดยไม่ได้รับการประเมินจากครูผู้ดูแลเด็กและไม่มี การนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเด็กหรือปรับปรุงการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ดังนั้นจึงเป็นแต่การเก็บสะสมผลงานเท่านั้น เช่น แฟ้มสะสมผลงานขีดเขียน งานศิลปะ จะเป็นเพียงแค่แฟ้มสะสมงานเด็กถ้าไม่มีการประเมินแฟ้มสะสม งานนี้จะเป็นเครื่องมือการประเมินต่อเมื่องานที่สะสมแต่ละชิ้นถูกใช้ในการ บ่งบอกความก้าวหน้า ความต้องการของเด็ก และเป็นการเก็บสะสมอย่าง ต่อเนื่องที่สร้างสรรค์โดยครูผู้ดูแลเด็กและเด็ก

ผู้สอนสามารถใช้พอดโฟลิโออย่างมีคุณค่าสื่อสารกับผู้ปกครอง เพราะการเก็บผลงานเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในแฟ้มสะสมงานเป็น ข้อมูลให้ผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองสามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าที่ถูก ของตนมีเพิ่มขึ้นจากผลงานชิ้นแรกกับชิ้นต่อมา ข้อมูลในแฟ้มสะสมงาน ประกอบด้วย ตัวอย่างผลงานการขีดเขียน การอ่าน และข้อมูลบาง ประการของเด็กที่ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้บันทึก เช่น จำนวนเล่มของหนังสือที่ เด็กอ่าน ความถี่ของการเลือกอ่านที่ศูนย์หนังสือในช่วงเวลาเลือกเสรี การ เปลี่ยนแปลงอารมณ์ ทักษะคิด เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนภาพของ ความงอกงามในเด็กแต่ละคนได้ชัดเจนกว่าการประเมินโดยใช้การให้ เกรด ผู้สอนจะต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงที่มาของการเลือกชิ้นงาน แต่ละชิ้นที่สะสมในแฟ้มสะสมงาน เช่น เป็นชิ้นงานที่ดีที่สุดในช่วงระยะเวลา ที่เลือกชิ้นงานนั้น เป็นชิ้นงานที่แสดงความต่อเนื่องของงานโครงการ ฯลฯ ครูผู้ดูแลเด็กควรเชิญผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในการคัดสรรชิ้นงานที่บรรจุ ในแฟ้มของเด็ก

ข้อควรพิจารณาในการเลือกเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มผลงาน มีดังนี้
คือ

๔.๑ ข้อมูลที่แสดงถึงระดับพัฒนาการและความสำเร็จ เกี่ยวกับ กิจกรรมที่เด็กกระทำซึ่งได้มาจากเครื่องมือการประเมิน

๔.๒ ข้อมูลที่รวบรวมจากผลงานต่างๆของเด็ก อาจให้เด็ก ช่วยเลือกเก็บด้วยตัวเด็กเอง หรือผู้ดูแลเด็กกับเด็กร่วมกันเลือก

๔.๓ ข้อมูลของเด็กที่ได้จากผู้ปกครอง

๕. การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้ของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบ เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก แนวทางประเมินการเจริญเติบโต มีดังนี้

๕.๑ การประเมินการเจริญเติบโต โดยการชั่งน้ำหนักและวัด ส่วนสูงเด็กแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ในกราฟแสดงน้ำหนัก ตามเกณฑ์อายุของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจะบอกการเจริญเติบโตโดยรวม วิธีการใช้กราฟมีขั้นตอนดังนี้

เมื่อชั่งน้ำหนักเด็กแล้ว นำน้ำหนักมาจุดเครื่องหมายกากบาท ลงบนกราฟ และอ่านการเจริญเติบโตของเด็ก โดยดูเครื่องหมาย กากบาทว่าอยู่ในแถบสีใด อ่านข้อความที่อยู่บนแถบลี้นั้น ซึ่งแบ่งภาวะ โภชนาการเป็น ๓ กลุ่ม คือ น้ำหนักตามเกณฑ์ น้ำหนักค่อนข้างมาก น้ำหนักค่อนข้างน้อย หากพบว่าเด็กมีน้ำหนักมากหรือน้อยกว่าเกณฑ์มากเกินไปควรปรึกษาแพทย์ทันที

36

๕.๒ การวัดเส้นรอบศีรษะ มีความสำคัญในการติดตามการเจริญเติบโตของสมอง ในเด็กที่มีเส้นรอบศีรษะเล็กกว่าปกติเมื่อเปรียบเทียบกับวัยอาจแสดงถึงความปกติของสมอง เช่น สมองเล็กกว่าปกติหรือกะโหลกศีรษะเชื่อมเร็วกว่าปกติ ซึ่งหากวินิจฉัยได้เร็วและส่งต่อเด็กไปรับการรักษาทันที่ อาจช่วยแก้ไขความพิการนี้ได้ ในทำนองเดียวกันถ้าเส้นรอบศีรษะวัดได้มากกว่าปกติเมื่อเปรียบเทียบกับวัยเด็ก ซึ่งแสดงถึงเด็กมีหัวโตกว่าปกติอาจเกิดจากมีน้ำในสมองมากกว่าปกติ โรคนี้หากวินิจฉัยได้เร็วและเด็กได้รับการรักษาทันที่ก็จะช่วยแก้ไขเป็นปกติได้เช่นกัน จึงควรวัดเส้นรอบศีรษะในเด็กอายุต่ำกว่า ๒ ปี ทุกครั้งที่รับบริการตรวจสุขภาพ

ขนาดรอบศีรษะในเด็กอายุต่างๆ

ทารกแรกเกิด – ๗ วัน	เส้นรอบศีรษะปกติของเด็กแรกเกิด
ประมาณ ๓๕ เซนติเมตร	
ทารกอายุ ๔-๕ เดือน	กะหม่อมหลังปิดอย่างช้าไม่เกินอายุ ๔ เดือน
เด็กอายุ ๑ ปี	เส้นรอบศีรษะเพิ่มขึ้นอีกปีละ ๑ เซนติเมตร
เด็กอายุ ๑ ปี ๖ เดือน	กะหม่อมหน้าปิดอย่างช้าไม่เกินอายุ ๑ ปี ๖ เดือน
เด็กอายุ ๒-๕ ปี	เส้นรอบศีรษะเพิ่มขึ้นอีกปีละ ๑ เซนติเมตร

วิธีวัด ใช้สายวัดตัววัดโดยให้ด้านหน้าผ่านบริเวณคิ้ว ด้านหลังผ่านบริเวณท้ายทอยส่วนที่โหนกที่สุด

๕.๓ การตรวจสุขภาพปากและฟัน คือการตรวจสอบและรักษาสิ่งผิดปกติของฟันและปาก การรักษาให้ฟันและปากสะอาดและมีสุขภาพดีอยู่เสมอ ผู้ดูแลเด็กควรแนะนำให้ผู้ปกครองพาเด็กไปให้ทันตแพทย์ตรวจอย่างสม่ำเสมอปีละ ๑-๒ ครั้ง

นอกจากนี้ผู้สอนควรเข้าใจวิธีดูแลฟัน ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้พิมพ์เผยแพร่เพื่อแนะนำเด็กและผู้ปกครองเพื่อดูแลรักษาฟันให้ดีอยู่เสมอ เช่น การแปรงฟันได้แนะนำให้วางแปรงตั้งฉากกับตัวฟัน ถูไปมาสั้นๆ ในแนวนอนให้ทั่วถึงฟันทุกซี่ในปากทั้งด้านหน้าและด้านหลังควรแปรงฟันทุกครั้งหลังกินขนมหวานหรือหลังมื้ออาหาร

๕.๔ การรับวัคซีนป้องกันโรคชั้นพื้นฐาน การให้ภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ แก่เด็กเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะจะทำให้เด็กไม่เป็นโรคต่างๆ เช่น โรคตับอักเสบบี โรคโปลิโอ บาดทะยัก ไอกรน และอื่นๆซึ่งอาจจะทำให้เด็กพิการหรือถึงแก่ชีวิตได้ กำหนดเวลาการให้ภูมิคุ้มกันโรคที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๕

สมาชิกกลุ่ม

1. นางณธกร สมัยนิยม	รหัส 571083321010
2. นางสาวจิตติมา สงวนพันธ์	รหัส 571081321011
3. นางจริยา ชีวะพานิช	รหัส 571081321013
4. นางสาววิตรี เกาต์วง	รหัส 571081321014
5. นางสาวพรชมพู ปุริสา	รหัส 571081321017
6. นางสาวลั่นทม พรหมณ์ดี	รหัส 571081321018
7. นางอนงนาฏ พรไชย	รหัส 571081321023